

CAP DE SETMANA ANTIFEIXISTA

70È Aniversari de la
Fundació de la
Federació Internacio-
nal de Resistents

Fundació a Barcelona de l'ANPI
(Associazione Nazionale
Partigiani d'Italia)

Homenatge a la Delfina Tomás Vidal

D'esquerra a dreta:
Filippo Giuffrida
(Vicepresident de la
FIR); Delfina Tomás;
Jordi Rabassa
(Regidor Memoria
Democràtica de
Barcelona) Rosa
Toran (Amical de
Mauthausen)

DEL FEIXISME I DE LA DEMOCRÀCIA

Editorial

El feixisme ha estat sempre present -per desgràcia nostra- en l'Associació d'Expresos Polítics del Franquisme. De la barbàrie feixista de la primera meitat del segle XX hem fet i fem memòria democràtica; d'aspectes i marcs jurídics incomplets de la transició democràtica i que afectaven -i afecten- drets i dignitats de presos antifranquistes hem fet i fem lliures i propostes per a la millora de les seves qualitats de vida; i treballem avui, a més, en multituds de projectes de present i futur, com són la catalogació del nostre arxiu, aules de pedagogia democràtica, organització d'àgotes, debats i exposicions o elaborant polítiques de cultura democràtica. De feixismes en parlem, però a data d'avui, 12 de desembre del 2021.

De feixismes en parlem, però fem democràcia. Som conscients que només treballant i empeltant eines i polítiques de qualitat progressista i radical a la nostra democràcia, aquesta podrà enfrontar-se i sortir victoriosa davant la reacció d'una part de la societat que resta enquistada i activa al món Occidental des dels temps de la Revolució Francesa, quan un sector de la ciutadania s'oposà

(o fou poruga) davant els canvis, davant la superació dels Estats absolutistes, profundament desiguals i injustos.

Parlem-ne, fem via a les àgotes. A les nostres places del saber es parla avui molt de feixisme i poc de democràcia. Els profunds canvis econòmics i culturals que vivim derivats de la revolució tecnològica i el nou marc global ens desorienten alhora que desmunten realitats i paisatges reconeguts. La reacció i adaptació de les democràcies és lenta perquè és col·lectiva i lliure, mentre la dreta extrema i el liberalisme extrem proposen polítiques exprés des del seu ordre-caos lliure-llibertí, guanyant adeptes en aquests temps de reformulacions, dubtes i propostes.

Cal combatre aquest entorn reaccionari des de la cultura democràtica, en temps pausat i cercant respostes i solucions per als requeriments de la ciutadania. Quotidianitat política i projeccions per a un futur immediat. Cal ajustar les promeses i elaborar programes polítics i culturals factibles. Saber explicar les limitacions i el context canviant; tenir cura de la qualitat de vida d'una ciutadania que hem de saber implicar en processos participatius i que ha de disposar de canals d'in-

formació òptims i democràtics. Feixisme és intolerància, abús de poder i maltractament. Feixisme i antifeixisme forma part d'un vocabulari històric que neix als anys 1920 a Europa on la dreta extrema i l'ultra liberalisme troben en ell un aparador polític davant les incerteses econòmiques i culturals. Aquest aparador torna a enlluernar avui dia a molts ciutadans, que lluny de les referències ideològiques d'aquell feixisme, senten interès per una resposta política forta i contundent que els promet seguretat i un relat de futur mitjançant la deconstrucció del sistema democràtic i la construcció d'un poder polític formalment liberal però en la pràctica del tot totalitzador i intolerant.

Cal unitat d'acció i d'estratègies entre tots els àmbits i espais democràtics. Ser honestos quan les promeses i complidors quan els programes polítics. Cal escoltar i atendre les reclamacions, les pors i les inquietuds de la ciutadania sense correccions polítiques. Donar respostes. Cal, saber detectar i comprendre les fonts de la intolerància, unes fonts que han existit sempre, i que sempre s'han consolidat allà on les cultures del progrés han estat incapaces d'elaborar alternatives

i de treballar conjuntament per a millorar les condicions de vida de les persones. Parlem-ne: d'intoleràncies, abús de poder i maltractament. Parlem-ne, però fem democràcia quotidiana i pràctica. La democràcia ha de poder suportar i superar propostes populars de dreta extrema i lideratges polítics reaccionaris sense caure en discursos finalistes o catastròfics. Ha de parar l'orella, millorar la democràcia en la seva radicalitat i entendre que moltes de les inquietuds de la ciutadania tenen raó d'existir i, en part, existeixen, per deficiències del sistema democràtic. Avui és 12 de desembre de 2021, més enllà del nostre temps biològic, el d'aquesta generació -la nostra- que va viure i combatre el feixisme del segle XX, conviuen amb nosaltres noves generacions que han de preservar les llibertats conquerides i conquerir-ne de noves des d'una democràcia participativa que s'ha de viure com a protectora d'una alta qualitat de vida, econòmica i cultural. Assenyalem, dins la casa democràtica, defectes de forma i fons, reaccions populars autoritàries i abusos de poder, però sent conscients de que la por, la desorientació i la inseguretat formen part de la condició humana, també de la democràtica. Les diverses expressions socials i polítiques que d'elles deriven no són feixisme ni autoritarisme polític. Depèn dels i de les demòcrates que aquestes reaccions no esdevinguin hegemòniques, saber neutralitzar-les i

superar plegats aquestes pors i incerteses, i cal fer-ho des d'un treball associatiu, polític i personal pràctic i honest. P.D. De la democràcia: Fa uns dies el nostre trobador de democràcies, en Joan Manuel Serrat, va comunicar la celebració de la seva última gira musical. Amb Serrat hem gaudit dels poetes republicans i antifeixistes, de l'Espanya popular de la postguerra i del país que va aprendre a estimar quan la

transició democràtica. Des de l'ACEPF, una forta abraçada. 12 de desembre de 2021: també fa uns dies que el grup Manel va anunciar nova gira musical. Els Manel, trobadors de la democràcia quotidiana, que amb lletres i sonoritats màgiques ens relaten una vida viscuda en democràcia des de la infància. Cançons d'amor, anhels, llibertat, amistat i experiències vitals.

Llarga vida als Manel!

Presentació "EL TOP. La represión de la libertad (1963-1977)"

L'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme (ACEPF) us vol convidar a la presentació del llibre: "EL TOP. La represión de la libertad (1963-1977)" de Juan José del Águila, el proper 25 de gener a les 18h a l'Espai Assemblea de CCOO a Via Laietana, 18 a Barcelona.

Intervindran:

Ascensió Solé, magistrada
Marc Carrillo, catedràtic de Dret Constitucional (UPF)
Juan Jose del Águila, autor del llibre. Ex-advocat laboralista, magistrat i investigador.

Moderarà:

Montse Torras, secretària de l'ACEPF

L'acte serà presencial, mantenint les mesures sanitàries del COVID. Per assistir-hi és imprescindible reserva prèvia clicant: expresopoliticos2018@gmail.com
També es podrà seguir en streaming.

SUMARI

1. [Cap de setmana antifeixista](#)
2. [Del feixisme i de la democràcia](#)
3. [Fundació a Barcelona de l'ANPI \(Associazione Nazionale Partigiani d'Italia\)](#)
4. [Tercera Jornada: Pedagogia de la memòria als centres educatius](#)
5. [Homenatge a la Delfina Tomàs Vidal](#)
6. [Concessió del Premi Honorífic Drets Humans 2021 a Carlos Jiménez Villarejo](#)
7. [Gran triomf de l'esquerra a Xile](#)
8. [Ens ha deixat la companya Juliana Martínez](#)
9. [La meva mare, la Juliana Martínez](#)
10. [Paquita Cruz, compromís i testimoni de la memòria](#)
11. [Declaració de l'Associació Catalana d'Ex-presos Polítics del Franquisme en el dia internacional dels drets humans](#)
12. [La comprensió de tantes petites històries personals](#)
13. [«Volver a vivir con dignidad» Almudena Grandes \(1960-2021\)](#)
14. [Llibertat per Julian Assange](#)
15. [Condecoració del govern francès al nostre company del Paraguai, Martín Almada](#)
16. [El Ciudad de Barcelona i el projecte Solidarity](#)
17. [En Bangkok también hay ratas](#)
18. [L'enllaç. Butlletí de l'Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya](#)
19. [Fons de l'arxiu de l'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme.](#)

PLAFÓ D'EDICIÓ

Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme (membre de la FIR)

Adreça:
Via Laietana, 16 – 08003 Barcelona.
Tel:
934 812 853.
Correu electrònic:
expresopolitics@gmail.com

Web:
expresopoliticsdelfranquisme.com

Dipòsit legal:
B-33.493-95

Fotografies:
Ignasi Espinosa, Marc Planagumà

Twitter:
[@exprespol](https://twitter.com/exprespol)
Facebook:
[/Expresos Politicos Franquisme](https://www.facebook.com/ExpresosPoliticosFranquisme)

Muntatge i impressió:
[Associació La Natural Coopmunicació](#)

Compte corrent:
ES07-2100-0429-6402-0017-5329

VOLS FER-TE SOCI/A?

Col·labora amb nosaltres per fer visible la Memòria Democràtica:

- Fes-te soci/a amb una quota de 30€ anuals.
- O fes una aportació puntual a la nostra entitat.

Més informació a la nostra [web](#).

ESTIGUES AL DIA!

Inscriu-te al nostre **Butlletí Electrònic** per rebre els actes que realitzem i articles relacionats amb la nostra entitat.

Ompli el següent [formulari](#).

2022

20è aniversari del manifest del Liceu “Per un Memorial Democràtic”

“La transmissió de la memòria és un acte de resistència”. Ray Bradbury, *Fahrenheit 451*

Creació Josep Guinovart. 2000
Tècnica: mixta sobre paper 50x37
Forma part de les il·lustracions del llibre Notícia de la negra nit

Nota

La pandèmia ha fet que aquest any tampoc ens haguem pogut reunir per acomiadar l'any. Portem dos anys sense poder-ho fer. Esperem que el 2022 ens podrem trobar tots i fer festa grossa. De moment ens trobarem a l'assemblea general que farem en un parell de mesos si les condicions sanitàries ho permeten.

Ajudes al Butlletí 106

Fanny Salinas 50,00 €

TOTAL 50,00 €

**MOLTES GRÀCIES
PER LA VOSTRA COL·LABORACIÓ!**

FUNDACIÓ A BARCELONA DE L'ANPI (ASSOCIAZIONE NAZIONALE PARTIGIANI D'ITALIA)

El pasado 23 de octubre, en Barcelona, se ha celebrado la asamblea fundacional de ANPI Spagna (ANPI España), para constituir la sección española de la Asociación Nacional Partisanos de Italia, siguiendo el ejemplo de otras secciones ANPI ya activas, desde hace algunos años, en diferentes ciudades europeas.

La sección, que oficializará su nacimiento con la asamblea general prevista para finales de enero de 2022, se propone crear, ya desde sus primeros pasos, un vínculo entre la consistente comunidad italiana que reside en España y los mismos ciudadanos del territorio español, en nombre de aquellos valores comunes por los que los dos pueblos lucharon conjuntamente a lo largo de los años más oscuros del siglo XX: el antifascismo, la democracia, el europeísmo, la lucha contra cualquier tipo de racismo y xenofobia, la defensa de los derechos.

Las experiencias vividas durante la Guerra Civil española, durante la Resistencia italiana de 1943-45, durante la larga lucha contra el régimen franquista, han servido para reforzar los lazos tradicionales entre Italia

y España, gracias también a la contribución espontánea ofrecida por miles de italianos, entre 1936 y 1939, a la causa de la República Española, por la cual muchos de ellos sacrificaron sus vidas en los campos de batalla. Por esta razón, se ha de-

cidido dedicar la naciente sección a Guido Picelli, personaje de extraordinaria relevancia histórica y protagonista tanto de la lucha contra el fascismo italiano – en las Jornadas de Parma del agosto de 1922 – como contra el franquismo, al

participar en el conflicto español en el que finalmente encontrará su muerte.

En estos momentos difíciles, en los que la apología del fascismo se está convirtiendo en una triste praxis, y en los que las violencias escuadristas son, desgraciadamente, cada vez más habituales – como se ha visto en el reciente y vergonzoso ataque contra la sede

del sindicato italiano CGIL – la ANPI España “Guido Picelli” se propone como objetivo fundamental la defensa de la memoria de la Resistencia y del antifranquismo, para conseguir que se mantenga bien vivo el recuerdo de nuestro pasado, y que los altos ideales que motivaron el sacrificio de miles de italianos y españoles no sean culpablemente banalizados, ignorados o directamente in-

criminados. Al mismo tiempo, la acción de ANPI España se propone participar en la vida civil y política de la sociedad actual, interpretando el antifascismo como una forma de lucha contra cualquier forma de racismo y de discriminación, y a favor de la extensión de los derechos democráticos que han sido negados demasiado a menudo.

MEMORIA Y VIÑETAS

LA MEMORIA HISTÓRICA EN EL AULA A TRAVÉS DEL CÓMIC

David F. de Arriba (coord.) Prólogo de Antonio Altarriba

TERCERA JORNADA
PEDAGOGIA DE LA
MEMORIA
ALS CENTRES
EDUCATIU

DISSABTE
11 DE DESEMBRE
DE 11H A 13H

La tercera jornada *Pedagogia de la memòria als centres educatius* es va realitzar el dissabte 11 de desembre. Està disponible al canal de youtube de l'Associació d'Expresos Polítics del Franquisme o al següent [enllaç](#).

HOMENATGE A LA DELFINA TOMÁS VIDAL

Juan M. Calvo Gascón, President Amical de Mauthausen i altres camps

El passat 24 d'octubre, al Parc del Poble Nou (Barcelona), i dins les activitats del Cap de Setmana Antifeixista, es va commemorar el 70è aniversari de la fundació de la Federació Internacional de Resistents (FIR), una celebració organitzada per l'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme, l'Amical de les Brigades Internacionals i l'Amical de Mauthausen i altres camps. En aquell acte es va retre homenatge a la Delfina Tomás Vidal com a reconeixement a la llarga vinculació professional i afectiva amb la FIR a la que es va incorporar com a secretària de francès i traductora de l'alemany l'any 1959. La Delfina, que es va veure forçada a seguir el camí de la Retirada amb la seva família quan tenia 7 anys, va haver de refer la vida en un llarg exili, primer a França i després a Àustria, exercint la seva tasca professional, entre d'altres ocupacions, primer a la FIR i posteriorment al Consell Mundial de la Pau. Es va instal·lar a Espanya l'any 1977, una vegada havia mort el dictador i es va relacionar amb els ex deportats republicans que havien tornat de l'exili a la finalització de la Segona Guerra Mundial i després de l'allibe-

rament dels camps. En aquells moments els fundadors de l'Amical venien batallant, des de feia anys, per fer efectiva la legalització de l'associació que no seria ferma fins l'any 1978 i la Delfina esdevindria una col·laboradora voluntària i eficaç en nombrosos temes, establint vincles amb l'Amical de Mauthausen que es mantenen fins a l'actualitat.

L'homenatge va ser un acte senzill, però molt emotiu, va comptar amb la presència de

la pròpia Delfina, acompanyada per la seva filla i d'un grup important de companys i companyes de l'Amical de Mauthausen i de les altres associacions memorialistes germanes que vam voler fer-li companyia; va consistir en la presentació de la Delfina per part de la historiadora i expresidenta del l'Amical de Mauthausen, Rosa Toran, qui de forma breu però detallada, va glosar els trets més importants de la vida personal de la Delfina i la seva llarga trajectòria de compromís antifeixista

durant totes aquestes dècades. A l'acabar presentació, la Delfina va recollir, emocionada, el diploma que, en nom de l'Amical de Mauthausen, Expresos i Amics dels Brigadistes li van lliurar el Llibert Villar (President d'Honor de l'Amical) i la pròpia Rosa Toran.

Aquest reconeixement a la persona de la Delfina Tomás, la nostra associació -que aquest 2022 celebrarà el 60 aniversari de la seva fundació- voldria fer-lo extensiu a totes les persones que malgrat els patiments de l'exili, la repressió i el silenci van mantenir el seu

compromís antifeixista i es van organitzar per continuar batallant per la llibertat, per la justícia i també per la dignitat de la memòria de totes les persones que van quedar pel camí, en aquella llarga nit de foscor sorgida dels règims nazi-feixistes i que a casa nostra, va perviure amb la dictadura franquista.

CONCESSIÓ DEL PREMI HONORÍFIC DRETS HUMANS 2021 A CARLOS JIMÉNEZ VILLAREJO

La Junta Directiva

La Asociación Pro Derechos Humanos de España (APDHE) ha atorgat el PREMI HONORÍFIC DRETS HUMANS 2021 al nostre company Carlos Jiménez Villarejo en reconeixement a la seva constant dedicació a la defensa i promoció dels Drets Humans.

Felicitem a CARLOS JIMENEZ VILLAREJO per aquesta distinció que fa honor a la seva trajectòria, en la qual no ha renunciat mai a les seves conviccions amb un coratge personal prou conegut, que sempre ha considerat la Justícia lligada als Drets Humans i que el 2 d'agost de 1987 declarava a la revista "El Món": *"Crec en la democràcia avançada i en l'evolució cap un sistema més igualitari"*.

Els que hem vist Jiménez Villarejo lluitant activament contra la dictadura, lluitant contra un aparell de justícia que trepitjava els drets més elementals i sempre manifestant una gran sensibilitat davant de qualsevol situació injusta, no podem sinó congratular-nos d'aquesta distinció a aquest membre actiu

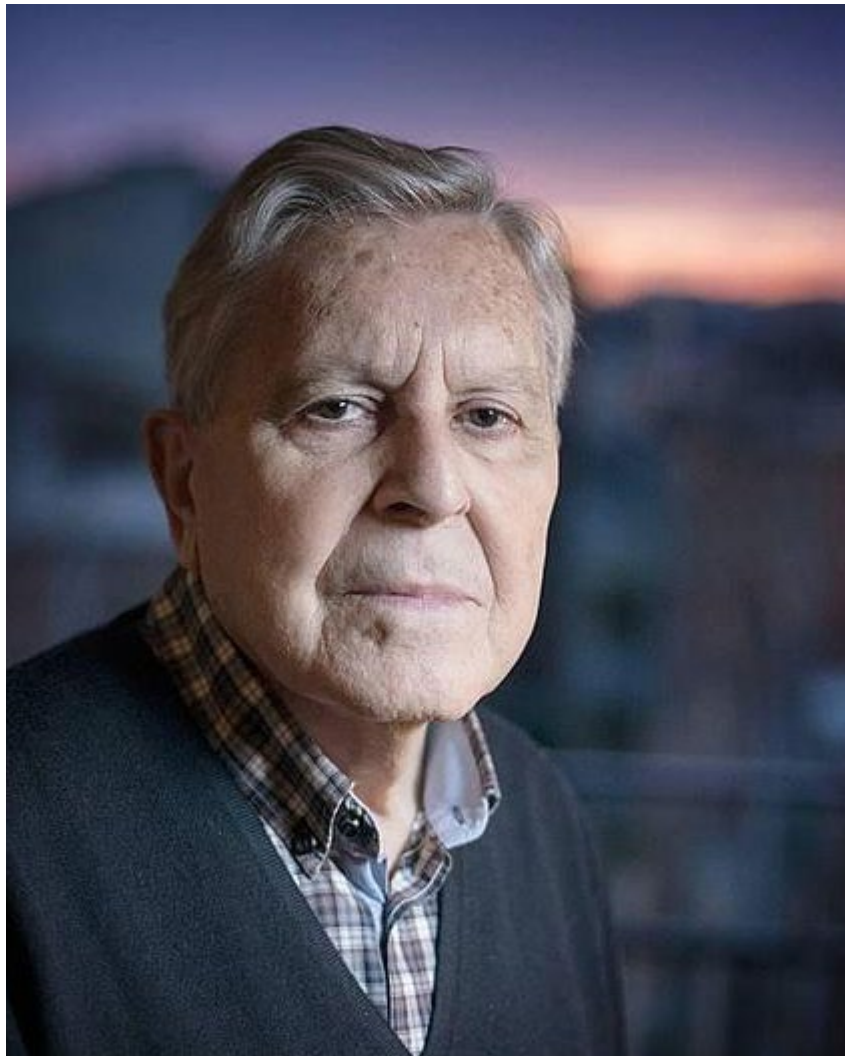
de la nostra associació, al que reiterem la nostra felicitació.

Els Drets Humans han tingut i tenen encara en CARLOS JIMÉNEZ VILLAREJO un ferm defensor que al llarg de molts anys ha manifestat la seva voluntat

d'aconseguir un món més just de ciutadans lliures i iguals.

Video de l'acte d'entrega del premi:

<https://www.youtube.com/watch?v=jl8GHvsdkAg>

GRAN TRIOMF DE L'ESQUERRA A XILE

Quan aquesta publicació és a punt de sortir a la llum, arriba la important notícia del resultat de les eleccions xilenes celebrades el passat diumenge 19 de desembre. El resultat ha estat una contundent victòria del candidat de la coalició d'esquerrers, Gabriel Boric (per cert, descendent de catalana), que ha aconseguit el 56% dels sufragis enfront el candidat de la dreta, admirador de Pinochet, José Antonio Kast, que va sumar el 44% dels vots. Les eleccions han tingut una participació extraordinària, amb 4'6 milions de sufragis, tot un rècord per la democràcia xilena, qual cosa indica una formidable mobilització dels blocs ideològics que han agrupat, pel que fa a la coalició d'esquerrers, des dels joves antisistema que mai havien votat, fins els sectors més moderats partidaris de Ricardo Lagos o Michelle Bachelet, passant pel Partit Comunista, principal soci de Boric des de l'inici de la campanya. Per la seva banda, la dreta agrupava entorn a Kast tot un ventall de forces polítiques que anaven des de feixistes partidaris de la dictadura a sectors tradicionalment conservadors que es beneficien d'una de les situacions de desigualtat social més gran de tot llatinoamèrica. Unes des-

igualtats socials que van provocar l'esclat de 2019 que va donar pas a l'exigència de redistribució econòmica, millora dels serveis públics (ensenyament, sanitat,...), modificació del sistema de pensions, redacció d'una nova constitució i renaixement d'una esperança de canvi.

Mig segle després de la gran esperança que va representar Salvador Allende, esperança

que va ser aniquilada de manera sagnant pels EEUU, Xile torna a situar-se a la vanguardia de l'esquerra. En el seu discurs després de confirmar la victòria, Boric va retre homenatge a Allende repetint unes paraules que el President va pronunciar el setembre de 1970: *"Els dic que se'n vagin a casa seva amb l'alegria sana de la victòria assolida"*. Sí, a casa però vigilants...

Salvador Allende

Gabriel Boric

ENS HA DEIXAT LA COMPANYYA JULIANA MARTÍNEZ

La Junta Directiva

El passat 3 de novembre ens va deixar, als 95 anys d'edat, la nostra estimada Juliana Martínez, membre del grup de 6 o 7 companyes veteranes que formaven un equip en l'Associació, sempre a punt per ajudar en qualsevol tasca que fos necessària. Des dels inicis de la publicació del butlletí, i durant molts anys, es reunien per doblegar els exemplars, qual cosa feien amb una pedra, per després ensobrar-los. Amb el temps va desaparèixer la feina més dura, i la pedra va passar a la història i es doblegaren a màquina, però la presència del grup de companyes va continuar essent una ajuda important explicant les seves històries plenes de vivències de la lluita antifranquista. Unes històries que eren expressió d'una vida duríssima, però que elles convertien en històries interessants i, moltes vegades amb un gran sentit de l'humor, en històries divertides plenes d'anècdotes que havien viscut en les seves activitats antifranquistes.

Juliana va destacar precisament per la seva estreta relació amb l'organització del Partit, mantenint contacte amb Domènec Serra, el company de Maria Sal-

vo, i amb Lluís Martí Bielsa, que després seria el secretari de l'Amical de Guerrillers de Catalunya. Tots ells van anar, amb la recuperació de la democràcia, a Santa Cruz de Moya, a Conca, a col·locar les bases del que serien les jornades d'homenatge al maquis i de la construcció del monument que presideix tota aquella contrada. La Juliana va ser un element força important en l'organització de tot plegat degut al seu coneixement de les guerrilles i a la seva relació amb molts dels guerrillers. Maria Salvo havia comentat en diverses ocasions que no s'havia fet justícia amb Juliana en no reconèixer la gran importància que va tenir en la construcció del monument al guerriller de Santa Cruz de Moya.

Mai va deixar d'assistir a l'homenatge anual als guerrillers mentre la seva salut ho va permetre. En aquests darrers anys el seu estat ja li va impedir assistir-hi, però continuava pendent de l'expedició de l'associació que cada any es desplaçava a aquella localitat.

Acompanyem en el dolor a les seves filles i a la seva neta i a continuació publiquem un sentit escrit de la seva filla Núria on resumeix la vida de Juliana, el dolç somris de la qual junt la seva benèvola mirada ens acompanyaran sempre.

Descansa en pau Juliana i gràcies per tot el que ens has aportat.

LA MEVA MARE, LA JULIANA MARTÍNEZ

Núria Martínez Martínez

La Juliana Martínez havia nascut el 1926 en un petit poble camperol de la província de Conca. Com era tradicional en una família de pocs mitjans, aviat va ajudar en les feines del camp; però la família era republicana i la Juliana es va beneficiar de l'escolarització que el nou règim republicà ofería a aquells pobles camperols. Les idees republicanes de la família van tenir, a la llarga, conseqüències negatives, igual que les van tenir per un gran nombre d'espanyols. Després de la guerra la família fou represaliada, el pare va ser empresonat pel fet de ser republicà i un germà de la Juliana va tornar malalt dels camps d'internament de França. Mentre la mare cuidava al germà les filles anaven a Conca a visitar al pare a la presó i portar-li menjar. La Juliana sempre recordarà aquells dies com molt feixucs. Només tenia 13 anys.

Al poble, 16 veïns estaven a la presó per republicans, i van decidir organitzar-se: dues o tres dones anaven a Conca, a 60 km de distància, a portar a la porta de la presó el menjar que es podia recollir. El camí no era fàcil. Estaven empresonats al seminari, a la part més alta de la ciutat. S'havia de pujar des de baix de tot, per un carreró molt estret, a peu amb els cistells carregats

amb el menjar. A l'hivern tot era gelat i la gent queia i es trencava braços i cames. Quan s'arribava a dalt, a l'esplanada, s'havia de fer cua moltes hores per lliurar el cistell. Finalment el germà va morir, qual cosa va afectar molt Juliana. Les coses van canviar una mica quan el pare va sortir de la presó.

Als 19 anys fa un tomb a la seva vida i amb el seu company es traslladen a viure a Barcelona, al barri de Nostra Sra. del Coll. Són temps difícils de post-guerra, de poca feina i molta gana. A Juliana li va costar adaptar-se a la nova situació. Ell estava compromès amb la lluita clandestina del Partit Comunista (el PSUC), i ella, malgrat no participar-hi directament, donava tot el suport a la militància del seu company i fins i tot es comprometé amb accions de propaganda clandestina.

Amb el temps es traslladen a viure a un pis de la plaça Lesseps, on s'instal·larà una màquina per imprimir propaganda, cosa que serà motiu pel qual, durant la gran vaga de tramvies, el 1951, el seu company serà detingut i empresonat. Ella es va quedar amb els dos fills i una situació força precària que superarà gràcies a la solidaritat i a treballs que l'ajudaran a seguir endavant. Els temps són difícils, i ella repetia amb convicció: "Para seguir se ha de tener sentimiento". Sentiment

i solidaritat. Solidaritat entre les famílies dels presos polítics amb ajuts morals i de supervivència. Torna a reviure les visites a la presó, en aquest cas al seu company, i mentre, la salut de la filla empitjora i és internada a l'hospital on també Juliana va de visita. Durant tot aquest difícil període de precarietat el que més van patir va ser fam, fred i por. Por, molta por a que qualsevol dia, en qualsevol moment, escorcollessin la vivenda i descobrisin el material del Partit.

Quan el marit surt de la presó, es fan càrrec d'un quiosc de premsa per tirar endavant la família, feina que els permet repartir la premsa del Partit, a la vegada que es relacionen amb els apàtrides vinguts de la II guerra mundial. Quan es legalitza el Partit segueix participant en actes militants (Festes de Treball, campanyes electorals, etc.), primer amb el PSUC i després amb el PCC. Coneixadora de l'activitat guerrillera de la seva terra (Conca) aporta informacions valuoses sobre el maquis de la zona de Santa Cruz de Moya. I col·labora amb l'Associació d'Expresos. I això sense deixar d'ajudar a famílies amb dificultats. És d'admirar la fermesa en les seves conviccions i el seu treball silenciós al llarg d'una vida de lluita per un món millor. Aquesta era la Juliana, la meva mare.

PAQUITA CRUZ, COMPROMÍS I TESTIMONI DE LA MEMÒRIA

El 15 de desembre ens va deixar la companya Paquita. La gent de la nostra Associació sempre la recorda amb un somriure i fermament compromesa amb totes les trobades i manifestacions per reivindicar la memòria democràtica. Li agradava cantar, recitar poemes i deixar el testimoni de la seva mare, Francisca Puntero López, que va morir a la presó amb 33 anys quan ella tenia pocs mesos. La presó i

el cementiri d'Uclés, Mota del Cuervo, Las Pedroñeras o Santa Cruz de Moya (on ella i el seu company Juan Martínez, soci honorífic de la nostra entitat, ens van acompanyar a moltes Jornades dels Guerrillers), són referents de la repressió brutal que es va abatre sobre la gent republicana dels pobles de Cuenca i també de la seva resistència contra la dictadura lluitant per les llibertats.

Militant del PSUC i del PCC, fundadora del Casal d'amistat

amb Cuba, membre de l'Associació Neus Català, present a les lluites per millorar la seva ciutat, Rubí, reclamant un carrer, una residència per a la gent gran o tantes i tantes coses.

El nostre sentit condol a la seva família i als companys i companyes que ha fet pel camí. La millor manera de retre-li homenatge és fer arribar a les noves generacions el seu testimoni.

DECLARACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'EX-PRESOS POLÍTICS DEL FRANQUISME EN EL DIA INTERNACIONAL DELS DRETS HUMANS

El 10 desembre es celebra el Dia Internacional dels Drets Humans, commemorant el dia en què l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar, l'any 1948, la Declaració Universal dels Drets Humans. Enguany es compleixen 73 anys d'aquesta aprovació.

Sense drets humans no hi ha democràcia. La convivència democràtica és incompatible amb:

- la negació dels crims contra la humanitat i les violacions massives als drets humans comeses pel franquisme,
- el manteniment de la impunitat dels perpetradors,
- el greuge reiterat als represaliats amb homenatges i símbols que exalten la dictadura i
- la permanència de milers de persones a les fosses comunes del franquisme.

És necessari desbloquejar el projecte de Llei de Memòria Democràtica que el Govern de l'Estat ha enviat al Congrés. Encara tenim

l'oportunitat de superar les insuficiències de la Llei de Memòria Històrica del 2007. Demanem valentia al Govern de coalició (PSOE-UP) i intel·ligència política a les forces progressistes, per fer un pas endavant en aquest tram del debat parlamentari.

En aquest Dia Universal dels Drets Humans, la Junta Directiva de l'Associació Catalana d'Ex-presos Polítics del Franquisme exigeix al Govern Central que es posin en marxa les polítiques públiques de Memòria necessàries per donar resposta de forma immediata i completa als drets de Veritat, Justícia, Reparació i No Repetició.

La futura Llei ha d'anul·lar o modificar totes les normes jurídiques i legals que fins ara han permès mantenir la impunitat dels victimaris i la indefensió dels represaliats. No es pot continuar utilitzant la Llei d'Amnistia de 1977 en contra de tota la jurisprudència internacional per impedir jutjar els crims de lesa humanitat comesos per la Dictadura, ni es pot mantenir l'article 510 del Codi Penal en els termes actuals.

La reparació ha de ser moral,

però també política i material. La Llei estatal de Memòria ha d'impulsar la reparació pels béns incautats per l'aplicació de la Llei de Responsabilitats Polítiques de 1939, el reconeixement del treball esclau als camps del franquisme i l'enriquiment il·lícit de grans empreses que van donar suport a la dictadura.

Des del punt de vista polític, la reparació exigeix l'elaboració pública i oficial d'un cens integral de víctimes del franquisme, que serveixi de base per al reconeixement del genocidi fundacional del franquisme i, per tant, del seu caràcter radicalment il·legal.

L'accés a la Veritat és un dret fonamental no només per a les víctimes, sinó per al conjunt de la ciutadania, tal com va aprovar l'Assemblea General de les Nacions Unides el 21 de desembre de 2010. El coneixement de la veritat històrica constitueix l'arrel de la Memòria Democràtica, front el negacionisme i el revisionisme impulsats per poderosos sectors polítics, mediàtics i culturals.

La Llei ha d'incorporar al sistema educatiu el relat actualitzat i compromès amb la veritat historiogràfica i els valors democràtics.

tics del que va suposar per als pobles d'Espanya el cop d'estat de 1936, la Guerra, la dictadura franquista i la Transició, així com un accés lliure i generalitzat als Arxius Històrics, judicials i administratius vinculats al període comprès entre l'inici del règim republicà i el final de la transició.

Finalment, tots i cadascun dels articles de la futura Llei de Memòria han d'estar orientats a

aconseguir que mai més es repeteixin a l'Estat espanyol situacions de conculcació dels drets humans des del poder polític. La no repetició suposa i exigeix una Memòria militant contra tota forma de feixisme, adreçada sobretot al futur i les noves generacions.

Per l'enfortiment de la convivència democràtica, per assegurar un futur lliure d'amenaques

autoritàries i neofeixistes, en aquest Dia Universal dels Drets Humans exigim una Llei Estatal de Memòria que respongui plenament als objectius i reivindicacions llargament sostingudes i expressades pel Moviment Memorialista.

Veritat, Justícia i Reparació!

Barcelona, 10 de desembre del 2021

LA COMPRENSIÓ DE TANTES PETITES HISTÒRIES PERSONALS

Leonardo Zanchi.

Article publicat en italià a *Triangolo rosso* núm. 7-10 juliol-octubre 2021

Em pregunten què és la memòria avui i, potser de manera una mica simple, responc que la memòria és el que som o, més ben dit, el que triem ser. La memòria, en realitat, és el que volem conservar del nostre passat, el que escollim per recordar ja que considerem que pot dir alguna cosa de nosaltres i donar significat al nostre present. La memòria és una mena de "passat que no pas-

sa", que encara té un significat pel present i que orienta la nostra mirada envers el demà.

El que som i el que hem estat

En l'horitzó de la memòria, passat, present i futur estan extremadament connectats, perquè la memòria té a veure amb la nostra identitat i amb el que som, amb el que hem estat i amb el que podem arribar a ser.

Es podria dir el mateix pel que fa a l'oblit, o a l'intent, més o menys voluntari, d'esborrar o oblidar alguns aspectes o períodes del passat.

L'oblit, que és l'antítesi de la memòria, també produeix determinats efectes en el present, sobretot quan, a través de formes de revisionisme o negacionisme, intenta modificar d'alguna manera la nostra concepció del passat, per

rehabilitar en el present i en el futur ideologies i mecanismes que ja han mostrat les seves conseqüències nocives i devastadores.

Pel que fa a la memòria, primer cal reflexionar

Per evitar derives com aquesta, crec que s'ha d'entendre la memòria com un incessant procés individual i col·lectiu per tal de reflexionar i prendre consciència progressivament del que ha esdevingut, del que s'esdevé i pot tornar a esdevenir.

Des d'aquesta òptica, la memòria pot convertir-se en un instrument fonamental per desenvolupar el sentit crític, que consisteix no només en comprendre millor el present, sinó també en posicionar-se respecte al que succeeix al nostre entorn i contestar aquells fenòmens que enverinen la vida col·lectiva.

Fer memòria avui, doncs, esdevé una tasca imprescindible per alimentar el procés col·lectiu de reelaboració del passat.

Un temps que no retenim

Arribats a aquest punt és inevitable preguntar-se quina és la manera més encertada de fer memòria avui d'una forma concreta i eficaç; certament no seré jo qui, en aquestes ratlles, doni resposta a aquesta qüestió al voltant de la qual es confronten, des de fa anys, historiadors, estudiosos i interessats en el tema. Em limitaré, amb les pa-

raules de l'escriptor José Saramago, a suggerir un camí que em sembla que pot ser recorregut amb més convicció.

En un fragment dels seus Quaderns de Lanzarote, l'escriptor d'origen portuguès, premi Nobel de literatura 1998, escriu: *"M'interessa, és clar, la batalla d'Austerlitz, però m'interessaria molt més conèixer les petites històries que van ser conseqüència d'aquesta Història de gran format, assolir una comprensió real de les innumerables i ínfimes històries personals, d'aquell temps anginosament perdut i informe, el temps que no retenim, el temps que no aprenem a retenir, la substància mental, espiritual i ideològica de la qual finalment estem fets"*.

Les històries individuals dels deportats

Més enllà de l'exemple de la batalla napoleònica d'Austerlitz, em sembla que conèixer –i donar a conèixer– les petites històries que conformen la gran Història és quelcom sobre el que val la pena reflexionar i, indubtablement, s'adapta perfectament al cas de la memòria de les deportacions nazi-feixistes. Investigar les històries individuals de les persones que van patir la deportació, aprofundir en les seves vides interrompudes per la violència d'aquells règims i en les seves decisions per intentar contestar aquella violència, crec que és una manera de fer-nos sentir més propera l'experiència d'aquelles dones i aquells homes. Es-

tudiar les històries individuals dels qui varen patir aquells esdeveniments implica també considerar atentament el motiu per qual van ser deportats als camps de concentració: motius racials en el cas dels ciutadans d'origen jueu, però també raons polítiques que van portar a la deportació als opositors i antifeixistes –com és ben sabut– i, eixamplant l'esguard al context europeu, també raons d'homofòbia que varen colpir a les persones que tenien una orientació sexual diferent de la que era considerada normal; i també els motius racials que colpejaren a les ètnies romaní i sinti, i de la mateixa manera per totes les categories de persones a les que els nazis identificaven en els camps amb triangles de colors – categories que, encara avui, són massa sovint relegades a un plànol secundari i marginal en la memòria col·lectiva.

Una possibilitat fructífera

Considero que una manera fructífera de fer memòria avui és donar espai a les petites històries individuals, començant per donar un nom a aquelles persones a les que se'ls va negar la identitat, restituint-los la pròpia identitat, recordant les seves idees, opcions i gestos. Conèixer la personalitat d'aquells homes i aquelles dones significa intentar reconstruir aquell temps *"un temps que no hem après a retenir"* com diu Saramago, però que potser encara podem recuperar.

«Volver a vivir con dignidad» Almudena Grandes (1960-2021)

Yo me callaba, porque me parecía que el peligro en ningún caso podría llegar del pozo de miseria y de tristeza de aquellos ojos. Fue quizá la primera vez que la tristeza, más allá de las historias familiares, me llamó por mi nombre. Fue la primera vez que un mundo ajeno se hizo parte del mío.»

Aquest és un fragment del darrer article publicat de l'Almudena Grandes a *El País* (2021/11/27). L'escrit versa d'Eleuterio Sánchez «El Lute», un home nascut en un barri de xaboles de Salamanca (1942), de família quincallaire, que va ser condemnat a mort l'any 1965 per presumpte homicidi comès en el transcurs d'un robatori amb homicidi a Madrid. La seva és una història més de l'Espanya de les injustícies del franquisme, d'un país abatut per la misèria, els desequilibris socials i la falta de llibertats.

Amb el pas del temps les seves fugues, el patiment de maltractaments i tortures, així com el fet d'estudiar dret als centres penitenciaris on restava internat, el van convertir en un referent popular per a tots i totes les espanyoles que se sentien humiliats pel règim franquista.

I en aquest últim article de l'Almudena Grandes *-Unos ojos tristes-* ens explica que aquesta va ser la història, la primera, que va assentar en ella una consciència social que mai l'abandonaria, erigint-se en força motriu i creadora de la seva obra. Aquella nena madrilenya que volia ser escriptora va esdevenir autora d'èxit de novel·les i articles periodístics. Va triomfar la voluntat del voler escriure i del voler posar damunt la taula les paraules dignitat, pobresa, dona, democràcia i Espanya. Almudena Grandes ha estat una escriptora d'èxit per vendes de llibres i pels premis rebuts; respectada

pels lectors i la ciutadania per la qualitat dels seus escrits i pel seu compromís polític amb les esquerres del país; estimada per ser la trobadora de l'Espanya dels republicans vençuts i humiliats pel franquisme, la trobadora dels silencis i les emocions clandestines, de la dignitat de la pobresa que es transforma en lluita social.

En aquests temps on la memòria i l'oblit batallen agraument, l'obra de l'Almudena Grandes resta com un testimoni de les memòries dels sense veu i sense imatges, d'aquella ciutadania que mai surt a la fotografia oficial però que sempre treu el cap per a recordar als poderosos que el món ha estat alçat per tothom.

P.D. Eleuterio Sánchez va cursar a la presó la carrera de dret i, posteriorment, va exercir la professió al gabinet jurídic d'Enrique Tierno Galván, a Madrid.

LLIBERTAT PER JULIAN ASSANGE

Enric Cama

En pocs dies, els tribunals britànics decidiran en darrera instància si autoritzen l'extradició als EEUU de Julian Assange. El passat 10 de desembre el Tribunal Superior de Londres va dictaminar que Assange podia ser extradit, acceptant unes escasses garanties que els EEUU ofereixen sobre les condicions en les que seria retingut a USA. Des del 19 de juny de 2012, el periodista australià, referència mundial en la lluita per una informació lliure, es va veure obligat a refugiar-se a Londres, a les oficines de l'ambaixada de l'Equador, país que va tenir el coratge de donar-li asil diplomàtic quan el fundador de WikiLeaks estava essent perseguit pel govern dels EEUU amb la complicitat del govern suec que acusava a Assange d'agressió sexual a dues dones a les que pretesament havia mentit sobre l'ús d'un preservatiu.

És evident que Julian Assange va ser víctima d'un complot organitzat per Washington que l'acusava de difondre mig milió d'informes confidencials que destapaven secrets relatius a abusos protagonitzats per militars nord-americans a Afganistan i a l'Iraq, i de difondre 250.000 comunicats en-

viats per les ambaixades dels EEUU al Departament d'Estat. Aquests fets han marcat un abans i un després en la història del periodisme, i han provocat que Assange sigui acusat d'espionatge, qual cosa podria provocar la seva detenció i, segons els seus advocats, el judici i condemna a la pena de mort pel delictes d'espionatge. WikiLeaks fou creada el 2006 per un grup d'internautes anònims, amb Julian Assange com a portaveu, i amb la missió de rebre i fer públiques filtracions d'informació garantint la protecció de les fonts. Segons Assange, tres raons van motivar la seva creació: la primera, el menyspreu a escala mundial de l'opinió de la societat civil, que ha vist com es rebaixava el seu esperit crític. La segona, l'existència d'un gran i cada cop més poderós estat de seguretat, clandestí, al marge de les lleis, que s'està expandint pel món, principalment basat en els EEUU, i la tercera, el desastre en que s'han convertit els grans mitjans de comunicació internacionals, la funció dels quals està al servei d'unes polítiques distorsionadores de la veritat, il·legals i contràries als Drets Humans.

Tot plegat dibuixa un panorama molt crític del periodisme, com exemple cal recordar las

guerres d'Iraq i Afganistan, cobertes informativament per periodistes que, en la seva majoria, feien palesa la seva falta d'integritat i la seva connivència amb les fonts governamentals. En aquest sentit la persecució a Julian Assange és un atac a la llibertat d'expressió, i si l'extradien als EEUU estaria seriosament exposat a patir violacions dels Drets Humans. El que s'està fent amb Assange és un delictes que s'ha de denunciar i aconseguir el seu alliberament.

No hi ha temps a perdre: el Tribunal Superior de Londres està decidint si accedeix o no a la petició dels EEUU. Exigim que es retirin els càrrecs d'espionatge i d'altres connectats amb aquest i que Julian Assange sigui posat en llibertat; en cas contrari tots serem responsables del seu destí final.

CONDECORACIÓ DEL GOVERN FRANCÈS AL NOSTRE COMPANY DEL PARAGUAI, MARTIN ALMADA

El passat dia 6 de desembre, a la residència de França a la capital del Paraguai, el nostre company Martin Almada, conegut lluitador pels drets humans i actiu defensor dels drets dels docents en la època de la dictadura del general Stroessner, va rebre una de les màximes condecoracions que atorga França.

D'acord amb el decret del President de la República francesa, Emmanuel Macron, se li va atorgar el nomenament d'oficial de la Legió d'Honor. La distinció evidencia la consideració que França té a tots aquells que s'han destacat pel seu activisme i defensa dels Drets Humans al Paraguai.

Durant la seva joventut, Martin Almada, en plena dictadura d'Alfredo Stroessner, va destacar en els estudis, especialment a l'Escola Nacional d'Agronomia i després en Pedagogia en la Universidad Nacional-UNA, on el 1963, va obtenir la llicenciatura. Les seves inquietuds socials i la seva activitat com a sindicalista van marcar uns anys en els que, ell i la seva companya Celestina Pérez, van fundar l'Institut "Juan Bautista Alberdi" a San Lorenzo, que abarcava es-

tudis primaris, secundaris i tècnics. El 1973, a l'Argentina, es va afiliar al moviment opositor MOPOCO i va presentar la seva tesi doctoral sota el títol "*Paraguay: educación y dependencia*".

Tot plegat va provocar que el qualificuessin de "terrorista intel·lectual" i que el 1974 l'Institut Alberdi fos violentament reprimat per la dictadura militar de Stroessner. Les activitats sindicals d'Almada en defensa dels docents i les seves actituds polítiques van fer que la policia política del dictador el segrestés i el tanqués durant tres anys i mig en unes condicions inhumanes, essent habitualment torturat.

Després d'una famosa vaga de fam i de la intervenció d'organitzacions internacionals de Drets Humans, el govern del Paraguai es va veure obligat a concedir-li la llibertat.

L'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme manté un agermanament amb el Museo de las Memorias del Paraguay amb el que hem signat un conveni de col·laboració. Les dues organitzacions participem d'uns mateixos objectius. Reiterem la nostra felicitació al company Almada i esperem poder continuar molts anys la nostra col·laboració que resumeix el lema que ens inspira: SOLIDARI-TAT, JUSTÍCIA, MEMÒRIA.

Amical de les Brigades Internacionals

EL CIUDAD DE BARCELONA I EL PROJECTE SOLIDARITY

Eduard Amouroux

El 30 de maig de 1937, el vaixell Ciudad de Barcelona que transportava a Espanya més de 200 brigadistes que havien sortit de Marsella, va ser torpedinat i enfonsat davant de la costa de Malgrat de Mar. Un submarí italià, sense respectar l'acord de no intervenció decretat per la Societat de les Nacions, i que seguia al vaixell des de la costa francesa, li va disparar els seus torpedes. De tots els passatgers, només 98 van arribar nedant fins a la platja, ajudats per la gent del poble que, amb barques i com van poder, els

van ajudar a arribar a la sorra. Aquest fet resumeix alguns dels fets a retenir de la sagnant Guerra d'Espanya, conseqüència del cop d'estat del 18 de juliol de 1936: la solidaritat dels voluntaris que van venir de tot el món a defensar la democràcia al nostre país. França havia tancat les seves fronteres en una malèvola interpretació de la neutralitat acordada pel Comitè de No Intervenció per evitar l'entrada de lluitadors antifeixistes internacionals.

Aquests homes i dones que van deixar enrere família i feina per venir a lluitar contra el

feixisme, van ser acollits pel poble de Malgrat de Mar. Roba, menjar i tot allò que els calia per recuperar les forces i tot seguit marxar per incorporar-se als seus llocs de destí, soldats, xofers, infermers, per reforçar els contingents que des del setembre de 1936 formaven part de les Brigades Internacionals i que com a tals participaven a totes les batalles de la guerra defensant la República.

Ara, més de 80 anys després, sorgeix una activitat, liderada per l'escultor angles Rob MacDonald, anomenada Solidarity Park que pretén tornar a mobi-

litzar la solidaritat internacional per tal de retre homenatge a aquells lluitadors. Aquest és un esperit solidari més necessari que mai davant el ressorgiment arreu del nazi-feixisme que pretén doblegar les aspiracions populars de pau, llibertat i igualtat.

La platja de Malgrat de Mar acollirà un monument escultòric, creat i realitzat per en Rob MacDonald, que recordarà el fet històric. L'obra consisteix en 60 figures esculpides que estan cantant mentre el vaixell s'enfonsa. Les figures seran totes

iguals per representar la unitat de la lluita dels brigadistes i al mateix temps tindran petites diferències que expressin la diversitat de l'origen de les brigades internacionals. Tindrà una superfície que representi la base de les onades.

Aquest projecte és el primer pas d'un Festival anual que, impulsat de forma comunitària, recordi els fets i la història real i permeti explicar així a les noves generacions la gesta d'aquells brigadistes, la solidaritat dels quals amb la República espanyola encara recordem avui.

Avui, com ahir, cal continuar lluitant contra un feixisme que reneix. Tot plegat fa necessari un gran esforç solidari. Compitem amb tothom perquè aquest cop el Ciudad de Barcelona arribi sa i estalvi al port.

Connectat a:

<https://solidaritypark.com/espanol/>

Si pots fes la teva aportació solidaria. Estaràs puntualment informat del que es fa i com es fa.

EN BANGKOK TAMBIÉN HAY RATAS

A partir dels anys 60, va créixer un sentiment d'associació i de necessitat de reivindicació que va ser l'inici dels futurs moviments veïnals que, a poc a poc, i a base de lluites i protestes, van anar aconseguint millores pels barris. En aquest context històric comença la lluita de les nostres protagonistes i on es basa l'obra "EN BANGKOK TAMBIÉN HAY RATAS" Les lluites veïnals de les dones als barris obrers de Barcelona. No us la perdeu!

**Estrena divendres
14 de gener 2022**

- Passi a les 16.00h
- Passi a les 20.00h

Auditori de Sant Martí
Plaça Angeleta Ferrer 2,
Barcelona

**PODEU FER LA VOSTRA
RESERVA:**

<https://ajuntament.barcelona.cat/ccivics/auditorisantmarti/p/44602/teatre-en-bangkok-tambien-hay-ratas-les-lluites-venals-de-les-dones-als-barris-obrers-de-barcelona>

#DonesquevanConstruirBarris
#RecuperarMemoriaHistorica
#MemoriaDemocràtica #lafiladora

L'enllaç. Butlletí de l'Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya

INAUGURACIÓ DEL PLAFÓ MEMORIAL A LA VALL DE BANYA

El 5 de novembre varem inaugurar un nou plafó memorial de les rutes del maquis a la Vall de Banyà, una etapa més del camí que des de Prats de Molló duia, travessant la frontera, cap a Molló, Camprodon, la Vall de Banyà, Olot, la Vall

d'en Bas i finalment a l'estació de tren de Manlleu per poder accedir a Barcelona evitant la zona de control fronterera. Aquesta ruta va ser oberta pel guia Josep Jové el 1945 a instàncies del responsable de passos del PCE-PSUC Fernando Claudín i permetia realitzar el viatge amb només sis

dies. La senyalització i difusió d'aquests camins de resistència té com objectiu donar a conèixer una història fins ara desconeguda i unes rutes que avui poden ser de nou caminades com a lleure i com a compromís actiu amb la memòria democràtica del país

ESTRENA DEL DOCUMENTAL "CISQUET I EL SEU GERMÀ"

El 6 de novembre, i després de 3 anys d'intens treball, Olot va viure l'estrena del documental "Cisquet i el seu germà" del director garrotxí Marc Planagumà i produït per l'Amical Antics Guerrillers de Catalunya amb el suport de l'Ajuntament d'Olot i el Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca. A la sala gran dels Cinemes d'Olot s'hi van aplegar més de 250 persones que van viure amb molta emoció el retrobament amb la vida i la mort del guerriller comunista Francesc Serrat Pujolar, el fill d'un paleta olotí que volia ser metge. El documental s'apropa a la història d'un període convuls marcat per la guerra, l'exili, la resistència al feixisme a França i l'esperança finalment frustrada de derrotar per les armes al franquisme. Una odissea èpica, la del maquis contra el franquisme, que esperem pugui arribar a moltes pantalles del país.

PREMI ROMÀ PLANAS I MIRÓ DE MEMORIALS POPULARS

El 20 de novembre l'Arxiu de la Memòria Popular de La Roca del Vallés li va concedir pòstumament a Miquel Serrat Pujolar, germà d'en Cisquet, el premi "Romà Planas i Miró de

Memorials Populars" per la seva autobiografia "Memòries d'un immigrant català". El nostre company i vicepresident de l'Amical Antics Guerrillers, Joan Boada, va rebre el premi en nom de la nostra entitat i de la família Serrat-Pujolar. El

premi compta amb una dotació econòmica i, pròximament, la publicació de les memòries d'en Miquel. Un reconeixement que volem estendre a tots els exiliats que el 1939 van haver de creuar la frontera enfrontant-se a un futur incert.

HOMENATGE AL MAQUI PALAU

El 31 de desembre vàrem tancar l'Any Cisquet, 100 anys del seu naixement a Olot i 75 del seu afusellament a Barcelona. Ho vàrem fer a Sant Iscle de Colltort recordant la mort

del seu camarada a l'Agrupació Guerrillera de Catalunya, en "Palau". Teníem un dia clar i l'aire era suau, gens semblant al fred i la neu d'aquell darrer dia de 1944. Ens vàrem comprometre a seguir treballant per restaurar la memòria dels

guerrillers i de tots aquells que els van donar suport a les nostres contrades. Cercarem els seus camins, les seves tombes perdudes i farem reviure les seves idees i esperances en un món millor.

FONS DE L'ARXIU DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'EXPRESOS POLÍTICS DEL FRANQUISME

DOCUMENT DIGITALITZAT

Fons ACEPF (0118). Arxiu Històric de CCOO de Catalunya

Carta de Francisca Coronel García dirigida a l'Associació Catalana d'Ex Presos Polítics del Franquisme on detalla la vàlua política i moral del militant comunista Numen Mestre Ferrando, afusellat al Camp de la Bota, a Barcelona, pel règim franquista el 17 de febrer de 1949.

París 20 Octubre 2009

En el Boletín de Catalunya Resistente, página 10, he leído la inquietud de Jordi Belsa, con todo mi interés. Me decidí a escribir un poquito sobre un guerrillero, ejemplar, que yo conocí en los sótanos de la Comisaría de la Diagonal. Se llamaba Numen Mestre Ferrando y pertenecía al grupo de los 80. Numen estaba en un calabozo, incomunicado. La Jefatura Superior de Policía estaba llena de detenidos. En abril de 1947, por eso, parte del grupo de los 80 nos llevaron a la Comisaría de la Diagonal. Cuando terminamos, los guardias de policía nos acompañaban y esperaban a la puerta. Queiradella, policía nos acompañaba y esperaba a la puerta. La puerta de nuestra celda tenía mirilla por la cual éramos vigilados día y noche por eso conocí a Numen. Un pasos y murmullos de voces, me acerqué a la mirilla y vi un hombre muy joven sostenido por dos policías, los grises, apenas si se tenía de pie. Su cara ahorratada y sus ojos muy empobrecidos. Quedé helado, herido, de ver a aquel joven destrozado físicamente. A Numen le torturaron salvajemente en todas sus interrogaciones, en aquella comisaría de la Diagonal. En mi mente sigue viviendo como un héroe martirizado, sin humillación.

2/ Numen fue un joven convencido de su ideal comunista. Era un joven enérgico, responsable, consciente de la grave situación que le tocó vivir. Era inteligente, humano y astuto en sus declaraciones. En sus declaraciones, ante la policía, no delató a ninguno de sus camaradas. Supe resistir las torturas y las humillaciones. Soportó con valentía el desprecio de la chusma franquista.

Numen fue fusilado, en compañía de Joaquín Puig Pidemunt, Ángel Carrero Sancho, Pedro Valverde Fuentes al amanecer del día 17 de Febrero de 1948.

Numen acababa de cumplir sus 27 años.

Tomo posición como un deber moral, político; De acuerdo con la decisión de Belsa: Situar los guerrilleros dentro de la memoria histórica, como combatientes militares, defensores honorables de la República.

Un saludo fraternal, de

Francisca Coronel

París 20 Octubre 2009

L'any 2021 l'ACEPF ha finalitzat la primera fase del projecte de classificació del seu fons documental gràcies al suport i la col·laboració de l'Arxiu Històric de CCOO de Catalunya i la Fundació Cipriano García, que ha comportat la catalogació de més de 2.000 documents, ara a la vostra disposició per a la consulta. Com a mostra, aquesta carta de la dirigent comunista Francisca Coronel, que ens explica com va conèixer a Numen Mestre quan ambdós van ser retinuts, l'any 1947, a la comissaria de la policia de la Diagonal de Barcelona.